

EKOLOGIE KRAJINY A GEOBIOCENOLOGIE

Čítanka pro zvědavé studenty.

Soubor publikovaných statí Antonína Bučka a spoluautorů z let 2000-2008, sloužící jako doplňková četba pro studenty MZLU v Brně, FSS MU a další zájemce o krajinu, její osud a proměny.

Sestavil: Doc. Ing. Antonín Buček, CSc., *Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie, Lesnická a dřevařská fakulta, Mendelova zemědělská a lesnická universita, Zemědělská 3, 613 00 Brno, bucek@mendelu.cz*

Technická spolupráce: Bc. Helena Malíková

Brno 2009

Předmluva k čítance

Tento soubor statí rozhodně nemůže sloužit jako učebnice, je to skutečně čítanka pro zvědavé studenty (budou-li takoví) a další případné čtenáře (budou-li jací v době, kterou lze charakterizovat tak, že všichni píšou, aby naplnili slogan „publish or perish“, takže jim nezbyvá čas na čtení). Pro studenty MZLU a MU v Brně uvádím pro jistotu základní příručky, na jejichž vzniku jsem se podílel, určené pro studium příslušných předmětů, které mám tu čest pod různými názvy stále ještě učit:

MÍCHAL, I. a kol. (1994): *Ekologická stabilita*. 2. vydání. Veronica Brno. 276 s.

BUČEK, A., LACINA, J. (2007): *Geobiocenologie II*. MZLU Brno. 249 s.

Významným impulsem pro vznik této čítanky bylo to, že se na mne často obraceli studenti a další zájemci o některé texty a já jsem trávil zbytečně mnoho času jejich hledáním a předáváním. Čítanka není výsledkem žádného projektu, její vznik nebyl podpořen žádným grantem ani sponzorským darem, což se může zdát zvláštní v době, kdy se pomalu „bez dotace nesejdou ani chlapi v hospodě“ (KLVAČ 2008, *Dějiny a současnost*, 30:6:43). Dopřál jsem si to potěšení sestavit ji z textů, které jsem našel na svém počítači, z příspěvků, které jsem napsal sám či s různými spoluautory, které byly v letech 2000 až 2008 rozmanitě publikovány, ale pro případného zájemce jsou těžko dostupné. Odborné texty jsou sestaveny do čtyř tematických oddílů:

- Ekologie krajiny
- Geobiocenologie a její aplikace
- Vliv technických děl na krajinu
- Ekologická síť,

v páté části, nazvané Čtení o různých krajinách jsou shromážděny rozmanité texty, související s krajinou a její ochranou, publikované většinou v časopise Veronica, který všem zvědavým milovníkům přírody a krajiny vřele doporučuji k předplacení (www.veronica.cz), pokud tak již neučinili.

Přiznám se, že osobně dávám přednost textům tištěným (a asi jako každý pochopitelně ani zdaleka nestíhám přečíst všechny zajímavé články v časopisech ani důležité knihy), ale elektronická prezentace textů má jednu základní přednost – skoro nic nestojí. Citace uvedené u každého příspěvku v této čítance ostatně umožňují nalézt si verzi tištěnou.

Čítanka by rozhodně nevznikla bez technické spolupráce se slečnou Helenou Malíkovou, která obětavě vytvořila toto CD, čehož bych sám nebyl schopen. Patří jí můj velký dík.

Obsah

EKOLOGIE KRAJINY

BUČEK, A.: Krajinný ráz v období globalizace.

In: Maděra, P., Friedl, M., Dreslerová, J.(eds.): Krajinný ráz – jeho vnímání a hodnocení v evropském kontextu. Ekologie krajiny 1, Sborník příspěvků z konference CZ-IALE, 4.-5.2.2005, Paido Brno, 2005, s. 19-24

BUČEK, A.: Ekonomické paradigma a osud české krajiny.

In: Moravec, J.: Česká krajina, efektivita péče a obnovy a význam Evropské úmluvy o krajině. sb. z konf. 4. října 2005 v Praze, IREAS Praha, 2005, s. 54-69

BUČEK, A., LACINA, J.: Harmonická kulturní krajina venkova: sny a realita.

In: Tvář naší země - krajina domova. Sb. přísp. konf. 21.-23.února 2001 na Pražském hradě a v Průhonících. Česká komora architektů, 2001, s. 71- 76

BUČEK, A.: Význam NPR Praděd v kontextu středoevropské krajiny.

In: Sb. ref. konf. k 35.výročí chráněné krajině oblasti Jeseníky. Správa ochrany přírody – Správa CHKO Jeseníky. Jeseník 2005, s. 80-84

BUČEK, A., SIMON, J.: Regenerace lesních biocenóz na území Dolů Bílina.

Sborník ekologie krajiny 4. Česká společnost pro krajinou ekologii. Sluňákov 2007. s. 10-20

GEOBIOCENOLOGIE A JEJÍ APLIKACE

BUČEK, A., LACINA, J.: Biogeografická diferenciacie krajiny v geobiocenologickém pojetí a její využití v krajině plánování.

In: Dreslerová, J., Packová, P. (eds): Ekologie krajiny a krajině plánování. Sb. přísp. konf. CZ-IALE 14.-16.9.2006 v Lednici. Sborník ekologie krajiny 2. Česká společnost pro krajinou ekologii, 2006. s. 18-29

BUČEK, A.: Klasifikační jednotky geobiocenologické typologie krajiny.

Problematika lesnické typologie X. Sborník referátů.. ČZU v Praze a MZLU v Brně. Kostelec n. Černými lesy, 2008. V tisku.

BUČEK, A.: Primární sukcese a typ geobiocenu.

Geobiocenologické spisy, sv. 11. MZLU v Brně, 2007. s. 12-16

BUČEK, A.: Globální změny klimatu a druhové složení lesů.

Učební text pro Univerzitu 3. věku. MZLU v Brně, 2006. s. 6

BUČEK, A.: Trend posunu vegetačních stupňů v důsledku možných globálních změn klimatu. .

In: Viewegh, J. (ed.): Problematika lesnické typologie III. Sb. přísp. sem., ČZÚ Praha, 2001. s. 12-16

BUČEK, A., ŠTYKAR, J.: Geobiocenologické mapování příbřežního pásma vodních toků v povodí Odry.

Zpravodaj Beskydy 15 (2002): 17-24

BUČEK, A., KREJČÍ, R., MINX, T.: Využití simulace růstu pro návrh péče o břehové a doprovodné porosty vodních toků.

In: Simon, J., Adolt, R.: Využití růstových simulátorů v hospodářské úpravě lesa. Sb. ref. sem. s mez. účastí 14.5.2003 v Brně. MZLU Brno 2003. s. 36-44

BUČEK, A.: Význam výzkumu přírodních lesů Východních Karpat pro Zlatníkovou geobiocenologickou typologii středoevropské krajiny.

In: Vološčuk, I. (ed.): Ekologický výzkum a ochrana přírody Karpat. Zb. ref. medz. ved. konf..Lesoprojekt Zvolen, 2002. s. 17-27

BUČEK, A., HRUBÝ, Z., LACINA, J.: Long-term research of natural forests on permanent plots founded by prof. A. Zlatník in protected areas of Transcarpathia.
In: Protected area system development in Ukraine and formation of the Pan-european ecological network. Proceed. of the Int. Conf. Carpathian Biosphere Reserve, Rakhiv, 2008. p. 80-94

BUČEK, A., HABROVÁ, H., KRÁL, K.: Geobiocenologická typologie ostrova Sokotry a její aplikace při tvorbě ekologické sítě.
In: Herber, V. (ed.): Fyzickogeografický sborník 2. Masarykova univerzita v Brně, 2004. s. 26-42

BUČEK, A., KOPECKÁ, V.: Možná globální změna klimatu a vegetační stupně.
Geobiocenologické spisy, sv.9. MZLU v Brně. 2004. s. 73-88

VLIV TECHNICKÝCH DĚL NA KRAJINU

BUČEK, A.: Povodně 2002 a vodohospodářské paradigma.
Veronica. 2003, roč.17, č. 2, s. 1

BUČEK, A.: Malá nádrž není kompromisem.
Veronica. 2008, roč. 22, č. 4, s. 1-2

BUČEK, A.: Krajina novomlýnských nádrží jako geoekologický experiment.
In: Herber, V. (ed.): Fyzickogeografický sborník 4. Masarykova univerzita v Brně, 2007, s. 81-86

BUČEK, A., KOVÁŘOVÁ, P.: Osud dřevin ve střední novomlýnské nádrži.
Veronica. 2002, roč. 16, č. 3, s. 10-13

BUČEK, A.: Vliv vodní cesty Dunaj-Odra-Labe na krajinu.
In: Herber, V. (ed.): Fyzickogeografický sborník 3. Masarykova univerzita v Brně, 2005, s. 43-48

BUČEK, A.: Vodní cesta Dunaj-Odra-Labe ve středoevropské krajině.
Veronica. 2005, roč. 19, č. 1, s. 5-7

BUČEK, A.: Geoekologické aspekty záměru výstavby vodní cesty Dunaj-Odra-Labe v kontextu vývoje krajiny a životního prostředí v České republice.
Dílčí studie projektu VaV 2003/610/02/03. Brno 2004. s. 66

BUČEK, A.: Větrné elektrárny a krajina.
Veronica. 2005, roč. 19, č. 5, s. 29

BUČEK, A.: Vliv větrných elektráren na krajinu Hustopečského biogeografického regionu.
In: Herber, V. (ed.): Fyzickogeografický sborník 5. Masarykova univerzita v Brně, 2007, s. 129-133

EKOLOGICKÁ SÍŤ

BUČEK, A.: Tvorba ekologických sítí v České republice.
In: Maděra, P. (ed.): Ekologické sítě. Sb. přísp. z mez. konf. 23.-24. 11. 2001 v Brně. Geobiocenologické spisy, sv. 6. MZLU v Brně a Mze, Praha, 2002. s. 6 – 13

BUČEK, A.: Geobiocenologie a tvorba územních systémů ekologické stability krajiny.
In: Petrová, A., Matuška, P.(eds.): ÚSES – zelená páteř krajiny. Sb.sem. 6.-7. 9. 2005. AOPK ČR, Brno 2005. s. 5-15

BUČEK, A.: Potřeba jednotného informačního systému ÚSES.
In: Petrová, A., (ed.): ÚSES – zelená páteř krajiny. Sb.sem. 5.-6. 9. 2006. AOPK ČR, Brno 2006. s. 12-14

BUČEK, A., MADĚRA, P., ÚRADNÍČEK, L.: Ecological network creation in the Czech Republic.
Ekologie krajiny, 0.roč., 0.čís., str.12-24. CZ-IALE Brno 2007

BUČEK, A., JELÍNEK, P.: Lesy v ekologické síti.

In: Neuhöferová, P. (ed.): Zvýšení podílu přírodě blízké porostní složky lesů se zvláštním statutem ochrany. Kostelec nad Černými lesy, 25. 5. 2006, LDF MZLU v Brně a FLE ČZU v Praze. s. 71-76

BUČEK, A., MINX, T., SIMON, J.: Regionální biocentrum Jelení – příklad tvorby ÚSES při zalesňování zemědělských půd.

In: Petrová, A. (ed.): ÚSES – zelená páteř krajiny. Sb. ze 7. roč. semináře 2.-3.září 2008 v Brně. Lesnická práce 2008. s. 5-10

BUČEK, A.: Významné drobné přírodní a historické prvky v lesích.

In: Simon, J. a kol.: Hospodářská úprava lesů. MZLU Brno 2000. s. 69-76,

BUČEK, A.: Komu se zaběhl ÚSES?

Veronica. 2008, roč. 22, č. 6, s. 14

ČTENÍ O RŮZNÝCH KRAJINÁCH

BUČEK, A.: Krajina jako životní prostředí.

Veronica. 2002, roč. 16, č. 4, s. 1

BUČEK, A.: Krajina České republiky a pastva.

Veronica. 2000, 14. zvláštní vydání, s. 1-7,

BUČEK, A.: Svéráz karpatských krajin.

Veronica. 2003, 15. zvláštní vydání, s. 1-5

BUČEK, A.: Krajina a životní prostředí České republiky na konci 20.století.

Veronica. 2000, roč. 14, č. 6, s. 1-5

BUČEK, A.: Loučení s okresy.

Veronica. 2002, roč. 16, č. 6, s. 18-20

BUČEK, A.: Invazní neofyty v krajině.

Veronica. 2006, roč. 20, č. 2, s. 14

BUČEK, A.: Pozor na netvařec.

Veronic. 2002, roč. 16, č 5, s. 25

BUČEK, A.: Niva Jihlavy.

Veronica. 2005, roč. 19, č. 2, s. 26-27

BUČEK, A.: Budoucnost Lysé hory.

Veronica. 2003, roč.17, č. 2, s. 26

BUČEK, A.: Zahrady, zahrádkářské kolonie a město Brno.

Literární noviny. 2007, roč. 18, č. 34, s. 8

BUČEK, A.: Stromy v naší krajině.

Veronica. 2003, roč. 17, č. 1, s. 1

BUČEK, A.: Strom života.

Úvodní text k CD Zuzany Lapčíkové a recenze Veronica. 2002, roč. 16, č. 6, s. 28

BUČEK, A.: Jedle bělokora (Abies alba Mill.) jako ohrožená dřevina.

In: Maděra, P.(ed.): Sb.abstr.workshopu Ohrožené dřeviny ČR. ÚLBDG LDF MZLU a MŽP ČR, Brno, 2006. s. 25

BUČEK, A.: Špidláky.

Veronica. 2007, roč. 21, č. 5, s. 14

BUČEK, A.: O potřebě pralesů.

Veronica. 2002, roč. 16, č. 2, s. 1

BUČEK, A.: Pařeziny jako starobylé lesy v kulturní krajině.

In: Biodiverzita a cílový management ohrožených a chráněných druhů organismů v nízkých a středních lesích v soustavě Natura 2000. Sborník abstraktů. MZLU v Brně a UP v Olomouci. Brno 2008. s. 3-4